

”Kertomus keräilymatkasta kesällä 1909 Soisalon saareen ja Maaningalle

Allekirjoittaneella oli onni saada kesäksi 1909 sadan markan stipendio Kuopion Isänmaalliselta seuralta vanhojen esineiden keräämistä varten. Keräilyseutu ei varmasti määrätty, vaikka tosin arveltiin Soisalon saaren olevan edullinen. Päätin siis suunnata sinne matkani ja alottaa pohjoisesta päästä. Kuopiosta matkustinkin Vehmersalmeen ja sieltä kuljin edelleen Räsälän, Puutosmäen, Valkiamäen, Tuppurilanmäen, Saamaisten ja Pehtaipaleen kylien kautta Konnuslahteen. Sieltä täytyi palata Kuopioon tuomaan kertyneitä esineitä. Palasin sitten Konnuslahteen takaisin jatkamaan keskeytynyttä keräilyäni. Konnuslahden, Hankamäen, Kurjalanrannan ja Horsmalahden kylien kautta jatkoin matkaa Rapalle ja sieltä edelleen Haapamäen, Näätämaan ja Mustuimäen kautta Leppävirroille. Välillä tein kuitenkin pitemmän poikkeuksen matkustaen laivassa reitin varrella olevaan Enonlahden kylään, joka oli jäänyt syrjään aikaisemmin.

Näin olin kulkenut koko pohjoisen Soisalan ristiin rastiin käyden melkein jokaisessa asuinpaikassa. Esineitä karttui kaikkiaan kuutenkymmeneen, joista monet ovat Tähän liittyvään luetteloon merkityt yhdelle numerolle. Vielä oli suuri osa saarta kulkematta, mutta en uskaltanut ryhtyä sitä enää tutkimaan, kun matkakassaan oli ilmestynyt suuri aukko, joten se ei olisi riittänyt sille suurelle mantereelle joka on Varkauden, Heinäveden ja Kevonlahden välillä. Tosin eivät matkat tulleet paljoa maksamaan, kun ei tarvinnut kyytejä käyttää. Sen sijaan maksoivat esineet, niin että niihin kului ainakin puolet matkarahoista.

Syyskesällä tein lyhemmän keräysmatkan Maaningalle, kulkien Kurolanlahden, Pulkonlahden ja Tuovilanlahden kautta Kyttilänkylään, jossa oli tiedossani joukko valtiopäämies Torsti Eskelistä koskevia asiapapereja. Ne lahjoitti maanviljelijä Kettunen Museolle.

Näillä matkoilta kertyneet esineet ovat enimmäkseen vähäpätöisiä, lukuun ottamatta harvoja poikkeuksia. Se lienee omansa osoittamaan, miten köyhiä Kuopion likellä olevat pitäjät ovat museoesineistä. Ei siis matkasta ollut suurta hyötyä Museolle, ei ainakaan sellaista, jollaiseksi olin sen keväällä kuvitellut, vaan tulihan taas uusi alue tutkituksi ja se lienee pääasia. Ainakin voi, jos tällä tavalla koko Museon laaja alue tulisi tutkituksi, olla huoletta siitä, ettei laiminlyödä Museon toimialaan kuuluvaa tehtävää Savon kansan muinaisesineiden, mikäli niitä vielä on saatavissa, kokoamista ja säilyttämistä.

Kuopiossa

maaliskuun 10 pv:nä 1910

Ilmari Väänänen”